

de -GAUD. Intervingué, però, una llegenda, amb pseudo-etimologia curialesca, que ens és transmesa per al nom del rei asturià: segons els Cronicons Tuiensis, Albeldensis i Sebastiani, aquell rei d'Astúries era fill d'una captiva mora, que, «per amor de la mora», hauria viscut en pau amb els sarrains: d'aquí una denominació *MAURICATUS formada, com el ll. *graecatus* o el VASCONICATUS que deu ser ètimon del cast. *vascongado*.

Faules? Prou inversemblant fins en el nivell remot del reietó asturià. I ja no versemblant del tot, vist el conjunt: l' enorme, vast i antic arrelament dels *Morgada, Morgat*, català i de comarques reculades i arcaiques del Sobrarbe i del Nordoest de Lleó. I morfològicament tampoc no acaba de lligar bé, car en *vascongado* es basa en el *vasconice loqui* 'hablar vascuence'; *graecatus*, en *graece loqui*; però ni **mauricus* ni **mauricare* no han existit mai.

També tendeix a disuadir-nos-en la freqüència de les grafies antigues en -*gatu*, -*gadu*, amb -*g*- (i no -*catus*): *Moregadi* el 1080, *Mauregata* el 955, *Mauregatz* el 962 a Sahagun; de la medial amb -*ro*-. ja *Maurogadus* monjo de Gerri a. 850. I observem que el *qaf* aràbic amb què es grafia el nom del llinatge sevillà del S.X, és una consonant forta però s o n o r a. En realitat és la llegenda al·ludida la que canvià el germ. MAUROGAUD en un migromanitzat *Mauregat*.

Aquell no és enterament hipotètic en les fonts germ.: les cròniques alemanyes dels *Monum. Germ.Hist.*, contenen d'un *Maurigutus*⁴ (II, 370) junt amb *Mauregatus* «rei visigot del S.VIII», que Först. analitza com cpt. del germ. MAUR-, com entenent que -*gatus* i -*gutus* siguin al·lòtrops de GAUT-. S'hi pogué sumar una altra filiació del final germànic: amb -*AD* sense diftong: car el component -*HATHU* o -*HAD* no era menys fecund (79 noms en Först.) o sigui el que va donar *Guisad* (WISADUS) i *HARIAD* > -*eral* (v. art. *Torreneral*) com sigui que Först. (1118) troba també *Maurhaus* en el «Polyptichum Irminonis» (S. VIII) i l'analitza com format amb -*hadus* (col. 790).

No degué ser menys viu en gallego-portuguès, puix que hi ha un NL *Mourigade* a la prov. Crunha, *Mourigade* a Pontevedra, i *Morgade* a Ourense, a Lugo i al concelho portuguès de Montalegre, com posa de relleu Joaq. da Silveira (*Rlus* xxxv 73-75, ho i donant crèdit a la etim. fabulosa dels cronicons).

El que hi ha en el fons de tot això és que la nostra gent masegava aqueixos noms germànics, cercant-los una explicació romànica, bé o malament, de grat o per força. La història de l'«amauregat» es devia inventar una mica petot, no sols a Astúries.

Literalment així, o bé amb altres deformacions. Com ens mostren altres dades antigues: «Berengarii *Esmorgat*», a.1187, en el *Cart.* de St. Cugat (III, 310): aquest resultava ser «esmoregat» com si l'entengues-

sin 'esmoreit' = esmortit. En sentit semblant ens expliquem el nom d'una masia *Moregades* que hem notat a Masllorç; i potser *Moragau*, nom d'una pda. munt. de Ribagorça, en te. de Beranui (XIX, 54.8) (per a aquest, cf., però, l'art. *Moragues*).

¹ En realitat aquest deu ser error de lectura per *Mauregautus*, o per -*gatus*, a causa de la quasi identitat de *u* = *a* en les lletres uncials.

MORIPOL

Llogaret del municipi de Gósol (Berguedà), situat a la capçalera del *torrent de Moripol*, que és affluent de l'Aigua de Valls (=Cardener) per la dreta.

Pron. Mod.: *muripól*, oït a Cardona per Casacuberta (c. 1920) i a Guixers per Coromines (1934).

Doc. Ant.: 839 *Mesapolo* (*Acte S.d'U.*, ed. Pujol, 81); *Mirapol* (Capbreu de l'*A.SdU.*); *Mesapol* (Còpia s.XII de l'*Acte SdU.*); 1359, *Mirapol* (*CoDoACA* XII, 69).

Parònim

Mirapols, mas antic en el terme de Cantallops (A. Emp.). Coromines va oïr *mirapóls* en una collada allí prop (18.III.1934).

ETIM.

Ha de provenir del nominatiu llatí MANSIO PAULI.

Originàriament nom semiculte emprat per clergues i notaris que després es devia popularitzar. Aquest origen semiculte explica el manteniment d'un nominatiu llatí, evolucionat en **meizapol* (dissimilació *o-ó* > *a* -*ó*) > *Mirapol* (amb rotacisme i etim. prop.); i d'altra banda *Moripol* amb metàtesi (cf. Meyer-Lübke, *BDC* XI, 27 i E.T.C. 235). J.F.C.

MORIRI

Prats i Feixes de *Moriri*, a Pernui (Pallars Sobirà) (xxxvii, 48.6; 48.10) que figura ja com *Carrerall de Moriri*, NL antic del terme de Rialb de Noguera, documentat al *Spill de Castellbò* de l'any 1518 (fòl. 107r), que l'atribueix al te. de Rialb (límitrof de Pernui).

De MORARIA 'morera' o plural ll. del neutre *MORARE 'morerars' amb el tractament dialectal *é-a* > *e-i* que s'explica, junt amb altres exs., en E.T.C I, 137.

Morito, V. *Moratella* *Moritx*, V. *Mo-* (misc. moss.) *Morna*, *Morneta*, V. vol. I, 212 explicats millor ací (infra) art. *Murla*

MORO

En una forma o altra tots els NLL que recollim en aquest article vénen de l'ètnic MAURUS, «habitant de Mauritània» (*DECat.* v, 794b36-795a22), a través de